

**Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference**

XII

TOP / POJ / ODG / TDR

B5

SL

OL: EN

**ČETRTO POROČILO O STANJU ALP
“TRAJNOSTNI TURIZEM V ALPAH”**

POROČILO O NAPREDKU

A Poročilo Stalnega sekretariata in predsedstva ad-hoc skupine strokovnjakov

B Predlog sklepa

A Poročilo Stalnega sekretariata in predsedstva ad-hoc skupine strokovnjakov

Postopkovni vidiki

Alpska konvencija s svojim Protokolom o turizmu je vir za izvajanje trajnostnih politik na področju turizma v Alpah ob upoštevanju okoljskih, socialnih in ekonomskih vidikov. Iz tega razloga je XI. Alpska konferenca marca 2011 tudi izbrala trajnostni razvoj turizma kot temo za Četrto poročilo o stanju Alp (sklep XI/B6b). V skladu s tem sklepom je priprave za Četrto poročilo o stanju Alp usklajeval Stalni sekretariat v soglasju s švicarskim predsedstvom Alpske konference, pri čemer je sodelovala ad-hoc skupina strokovnjakov (pod predsedstvom Francije), ki je vključevala predstavnike pogodbenic, opazovalce in druge interesne skupine.

Skupina strokovnjakov je poročilo začela pripravljati marca 2011, njegov osnutek pa je predložila na 49. seji Stalnega odbora v Ženevi junija 2012. V tem času se je skupina sestala šestkrat: v Vaduzu/FL (29. 6. 2011), Luzernu/CH (10. 10. 2011), Chambéryju/F (9.–10. 1. 2012), St. Gallnu/CH (21. 3. 2012), Zürichu/CH (23. 4. 2012) in Münchnu/DE (14. 6. 2012). Novembra 2011 se je v Innsbrucku/A skupina ponovno sestala in se pri tem osredotočila na izbiro ustreznih kazalcev.

Izkazalo se je, da je trajnostni turizem zelo kompleksna in zahtevna tema. Zlasti ad-hoc skupina strokovnjakov se je morala soočiti z nekaterimi težavami, ko je poskušala popisati trenutno stanje na podlagi obstoječih kazalcev, ki pa so zasnovani za spremljanje ekonomskih vidikov (npr. prenočitve ali prihodi). Kakovostni kazalci, ki bi odražali socialne in okoljske vidike, skorajda ne obstajajo – ustrezna analiza je tako lahko samo KOLIČINSKA.

Ker je tema celovita in ker je treba osnutek poročila še izpopolniti, je po plodni razpravi, v kateri so sodelovale pogodbenice, Stalni odbor na 49. seji pooblastil Stalni sekretariat, ad-hoc skupino strokovnjakov in francosko predsedstvo skupine strokovnjakov, da pripravijo končno poročilo do 51. seje Stalnega odbora (ta bo predvidoma novembra 2012) in osnutek poročila o napredku do XII. Alpske konference, ki bo septembra 2012. Poročilo o napredku je zasnovano z namenom, da bi spodbudilo javno razpravo med ministri na XII. Alpski konferenci. V ta namen v nadaljevanju predstavljamo najpomembnejše trenutne izzive, ki jih je ugotovila skupina strokovnjakov. Usmeritve, ki jih bodo ministri izrazili na XII. Alpski konferenci, bodo prispevale tudi k dokončnemu oblikovanju Poročila o stanju Alp.

Poglavitni ugotovljeni izzivi za trajnostni turizem v Alpah

V skladu s poglobljeno analizo stanja na podlagi razpoložljivih podatkov (nočitve, število postelj, prihodi), kakovostnimi informacijami in obstoječimi študijami je bilo opredeljenih štirinajst najpomembnejših izzivov, ki se nanašajo na trajnostni turizem na območju Alp. Ti izzivi se nanašajo na tri stebre trajnosti in so deloma tudi medsektorske narave. Naslednje ključne besede navajajo glavna področja dejavnosti, ki bi lahko prispevala k bolj trajnostnemu turizmu na območju Alp. Na podlagi tega izbora so nato predstavljena tudi nekatera prednostna področja za razpravo.

Okoljski izzivi

1. Ohranjanje biotske raznovrstnosti kot hrbtenice alpskega turizma,
2. zmanjšanje negativnih učinkov, ki jih turizmu povzroča mobilnost,
3. obravnava problematike pozidave zemljišč v turistične namene,
4. obravnava možnih tveganj naravnih nesreč,

Socialni in kulturni izzivi

5. obravnava socialnih učinkov sezonskosti,
6. uravnoteženje ravni cen in dohodkov lokalnega prebivalstva,
7. gradnja stanovanj brez ovir,
8. ohranjanje kulturne dediščine kot jedra edinstvenosti načina življenja,

Ekonomski izzivi

9. izboljšanje dostopnosti in regionalne mobilnosti s trajnostnimi prometnimi sredstvi,
10. izraba zaposlitvenih možnosti v turizmu,
11. zagotavljanje, da naraščajoče cene energije ne bodo ogrozile donosnosti turizma,

Medsektorski izzivi

12. krepitev inovacij in sposobnosti za upravljanje turističnih deležnikov v Alpah,
13. izboljšanje blaginje na regionalni ravni s sodelovanjem med turizmom in drugimi sektorji,
14. seznanitev uporabnikov s prednostmi trajnostnega turizma.

Predlagana prednostna področja za razpravo na XII. Alpski konferenci

Na podlagi navedenih glavnih izzivov, ki jih je ugotovila skupina strokovnjakov, predlagamo za razpravo na Alpski konferenci naslednja področja, povezana s tremi stebri trajnosti:

1. pozidava zemljišč zaradi turizma, vključno z vidiki v zvezi z dostopnostjo in mobilnostjo,
2. kulturna dediščina kot gonilna sila turističnega razvoja, ki hkrati ohranja lokalno kulturo,
3. prilagajanje podnebnim spremembam kot gonilni sili, ki zagotavlja raznolikost in zmanjšanje stroškov energije,
4. regionalna blaginja na osnovi sodelovanja med turizmom in drugimi področji.

Naštete teme za razpravo so bile izbrane, ker so značilne za Alpe, poleg tega pa močno vplivajo na življenje lokalnega prebivalstva in na okolje.

Poleg tega omenjene teme predstavljajo najpomembnejše vidike ohranitve trajnostnega razvoja turizma na območju Alp in soočenja z dvema vzporednima izzivoma, sezonskostjo in uravnoteženo razporeditvijo turistične obiskanosti. Poleg tega se ta področja povsem ujemajo s področjem konkurenčnosti in prednostnih dejavnosti Alpske konvencije.

Končno pa lahko ta področja omogočijo učinkovitejše izvajanje protokola Alpske konvencije o turizmu in s tem prispevajo k dodani vrednosti tega instrumenta za lokalna gospodarstva, prebivalce in njihovo okolje ter tako prispevajo k oblikovanju Alp kot modela trajnostnega turizma.

Natančneje:

Dostopnost in mobilnost sta povsod poglobljena pogoja za prihod na turistična območja in gradnjo turističnih destinacij, vendar pa sta večji izziv na gorskih območjih zaradi njihovih geografskih značilnosti in podnebja. Delovna skupina za promet je ti dve temi začela podrobneje obravnavati leta 2000. Manj kot 20 % alpske regije je primernih za naselja, zemljišča so eden od najbolj omejenih virov v alpskih turističnih regijah. Pozidava zemljišč torej močno vpliva na pokrajine, ki so neobnovljiv vir velikega pomena za alpski turizem. Poleg tega predstavlja prometna infrastruktura, namenjena turizmu, pomemben del skupnih stroškov na področju porabe energije.

Podnebne spremembe so verjetno največji izziv za alpska gorska območja. Leta 2009 je zato Alpska konferenca sprejela Akcijski načrt za podnebje, ki vsebuje številne predloge za ublažitev podnebnih sprememb in prilagajanje podnebnim spremembam na področju turizma. Različni projekti teritorialnega sodelovanja so že prispevali konkretne rešitve prilagajanja na podnebne spremembe. Prilagajanje spodbuja inovacije in sposobnost za upravljanje turističnih akterjev, zlasti na področju diverzifikacije turistične ponudbe, ter zagotavlja, da naraščajoče cene energije ne ogrozijo donosnosti turizma. Energijska

učinkovitost in lokalni viri energije imajo zato pomembno vlogo tako za okolje kot tudi za gospodarsko dodano vrednost.

Vzdrževanje in razvoj obstoječe materialne in nematerialne kulturne dediščine je eden od glavnih stebrov privlačnosti alpskega turizma, obenem pa tudi močna spodbuda za lokalne prebivalce, da ostanejo doma. To ugotavlja tudi Deklaracija o prebivalstvu in kulturi Alpske konvencije, ki jo je leta 2006 sprejela VI. Alpska konferenca. Ohranjanje dediščine v Alpah prispeva tudi k ohranitvi alpske kulture in načina življenja, ki je prilagojen Alpam. Potreba po ukrepanju na tem področju se nanaša na vedno večjo homogenizacijo življenjskih slogov in postopno preoblikovanje gorskih naselij (z naraščajočimi konglomerati na dolinskih dnevh in odmaknjenimi območji, ki jih je prizadelo praznjenje naselij in beg možganov), zaradi česar se zmanjšujejo možnosti za ohranitev alpske kulture. Očiten primer so tradicionalne spretnosti in rokodelstvo.

Poleg treh stebrov trajnostnega razvoja številni protokoli Alpske konvencije priznavajo tudi medsektorski pristop kot učinkovito strategijo za uravnotežen razvoj alpskega prostora, zlasti turizma, kmetijstva in biotske raznovrstnosti. V nekaterih turističnih regijah se že izvaja osnovni sklop programov sodelovanja na lokalni in regionalni ravni, vendar pa je še mnogo priložnosti, ki lahko še presežejo trenutno stanje. Sodelovanje lahko igra vlogo pobudnika inovacij in lahko tudi spodbuja učinkovitejšo izrabo obstoječih sil, ki si prizadevajo za bolj trajnostni razvoj turizma. Izdelki in storitve gorskih območij, namenjeni turistom, so ključni vzvod sodelovanja. Platforma Alpske konvencije za hribovsko kmetijstvo je bila izrecno pooblaščenca, da oblikuje priporočila za področje trženja, kakovosti in označevanja izdelkov z območja Alp. Seveda pa je na tem področju še vedno prostor za izboljšanje sodelovanja med alpskimi območji.

Zato bi bil zaželen odziv politike, zlasti da bi:

- uskladili informacije o trajnostni dostopnosti in mobilnosti na območju Alp s krepitvijo sodelovanja in skladnosti lokalnih politik, vključno z javnim prevozom, in sprejetjem ukrepov, ki bodo omogočili manjšo rabo zemljišč in nižje stroške energije;
- okrepili politične zaveze glede prilagajanja na podnebne spremembe in sodelovanja ter spremenili alpsko turistično industrijo v nizkoogljični sektor, kakor tudi nadzirali ukrepe za zmanjšanje pozidave zemljišč;
- podpirali kulturno dediščino kot bistva unikatnega načina življenja s spodbujanjem uporabe lokalnih izdelkov in storitev, predlaganjem oblik turistične ponudbe, osredotočene na pristne kulturne vire, in širjenjem zavesti o edinstvenosti naravnih virov na območju Alp;
- izboljšali regionalno kohezijo in blaginjo na podlagi sodelovanja med turističnim in drugimi sektorji z boljšim usklajevanjem podatkov, izkoriščanjem sinergij med turizmom in drugimi lokalnimi ekonomskimi akterji, kot so hribovsko kmetijstvo in interesne skupine, ki delujejo na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti.

B Predlog sklepa

Alpska konferenca

1. se seznani s poročilom o napredku (progress report) pri pripravi Četrtega poročila o stanju Alp o "trajnostnem turizmu v Alpah",
2. pooblašča Stalni odbor, da dokončno potrdi Četrto poročilo o stanju Alp o "trajnostnem turizmu v Alpah" na svoji 51. seji, ob upoštevanju razprave, ki je potekala na XII. Alpski konferenci,
3. prosi delovna telesa Alpske konvencije in pogodbenice, da ovrednotijo in na ustrezen način komunicirajo Četrto poročilo o stanju Alp o "trajnostnem turizmu v Alpah" ter izvedejo aktivnosti na področjih, ki so opredeljena kot prednostna.